

RICHARD OSMAN

KLUB ISTRAŽITELJA UBOJSTAVA ČETVRKOM

NAKLADNIK

Egmont d.o.o.
Višnjevac 3, Zagreb

Z A NAKLADNIKA

Bruno Barbić

UREDNIK

Zoran Maljković

LEKTORICA

Verica Kuljovski

KOREKTOR

Romeo Mihaljević

GRAFIČKO OBLIKOVANJE

Blid

DIZAJN KORICA

Marivo d.o.o.

TISAK

Grafički zavod Hrvatske d.o.o.
Zagreb, veljača 2021.

NASLOV IZVORNICA

The Thursday Murder Club
Copyright ©2020 by Richard Osman
All rights reserved.
© za hrvatsko izdanje Egmont d.o.o., 2021.

Sva prava pridržana. Nijedan dio ove knjige
ne smije biti objavljen ili pretisnut bez prethodne
suglasnosti nakladnika i vlasnika autorskih prava.

ISBN: 978-953-13-2096-2

Čip zapis dostupan u računalnome katalogu
Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem xxxxxxx.

RICHARD OSMAN

Klub
**ISTRAŽITELJA
UBOJSTAVA**
četrtekom

S engleskoga prevela
Petra Mrduljaš

PULS

S ljubavlju posvećeno mojoj majci, »posljednjoj Brendi na životu«.

Ubiti je lako. Obično je najteže sakriti truplo. Tako te obično ulove.

No, ja sam imao sreće da nabasam na pravo mjesto. Zapravo, savršeno mjesto.

Vraćam se s vremena na vrijeme samo da provjerim je li još uvijek sve na sigurnom. Uvijek jest, a očekujem da će tako i ostati.

Katkad zapalim cigaretu, premda znam da ne bih smio, ali to mi je jedini porok.

PRVI DIO

*Upoznaj nove ljude
i iskušaj nove stvari*

1.

Joyce

Dakle, da počnemo od Elizabeth, može? Pa ćemo vidjeti kamo će nas to odvesti.

Znala sam tko je, naravno. Ovdje svi znaju Elizabeth. Ima jedan od trosobnih stanova u Larkin Courtu. Onaj na uglu, s terasom, a ja sam bila u kvizaškoj ekipi sa Stephenom, koji je iz niza razloga Elizabethin treći muž.

Bila sam na ručku, prije dva ili tri mjeseca, i mora da je bio ponedjeljak jer je na jelovniku bila mesna pita. Elizabeth je rekla kako vidi da jedem, ali da bi me trebala pitati nešto o ranama nožem, ako mi nije nezgodno.

Odgovorila sam: — Ni najmanje, slobodno, slobodno. — Ili nešto u tom stilu. Neću se uvijek svega točno sjećati, to vam odmah moram najaviti. Otvorila je žuti fascikl pa sam vidjela tipkane stranice i rubove nečega što su mogle biti stare fotografije. A onda je prešla na stvar.

Elizabeth je rekla neka zamislim djevojku izbodenu nožem. Pitala sam kakvim je nožem izbodena, a Elizabeth je odgovorila da je to bio običan kuhinjski nož. Iz trgovine *John Lewis*. Nije to rekla, ali ja sam to tako zamislila. Potom je rekla neka zamislim da je djevojka izbodena tri ili četiri puta točno ispod ključne kosti. Unutra-van, unutra van, vrlo brutalno, ali ne pogađajući arteriju. Govorila je tiho jer su ljudi oko nas jeli, a čak i ona poštuje neke granice.

Dok sam ja zamišljala rane, Elizabeth me pitala koliko bi trebalo da djevojka nasmrtno iskrvari.

Usput, moram napomenuti da sam godinama radila kao medicinska sestra, inače vam cijela priča neće imati smisla. Elizabeth

je to nekako doznala, jer Elizabeth sve zna. Uglavnom, zato me to i pitala. Sigurno ste se već zapitali o čemu trabunjam. Sabrat ću se, časna riječ.

Pamtim da sam prije odgovora obrisala usta, kao što se zna vidjeti na televiziji. Tako djelujete pametnije, pokušajte koji put. Pitala sam koliko je djevojka težila.

Elizabeth je pronašla taj podatak u fasciklu pa prateći tekst prstom pročitala da je djevojka imala četrdeset i šest kilograma. To nas je obje zbunilo jer nijedna od nas nije znala koliko je to u normalnom sustavu mjera. Računala sam u sebi da bi to moglo biti dvadeset tri *stonea*. Mislila sam da se preračunava dva na jedan. Ali još dok mi je ta misao prolazila glavom, slutila sam da sam to pomiješala s inčima i centimetrima.

Elizabeth mi je dala do znanja kako djevojka nikako nema dva-deset tri *stonea*, jer je imala fotografiju trupla u fasciklu. Kucnula je o fascikl da mi pokaže pa se okrenula prema prostoriji i rekla: — Bi li netko pitao Bernarda koliko je četrdeset šest kilograma?

Bernard uvijek sjedi sam za jednim od manjih stolova uz terasu. Njegov je stol broj osam. Ne trebate to znati, ali ispričat ću vam ponešto o Bernardu.

Bernard Cottle bio je jako drag prema meni kad sam stigla u Coopers Chase. Donio mi je sadnicu pavitine i objasnio mi sustav reciklaže. Ovdje imaju četiri boje kontejnera. Četiri! Zahvaljujući Bernardu, znam da je zeleni za staklo, a plavi za karton i papir. A što se tiče crvenog i crnog, mogu samo nagađati. Šetajući, svačega sam se nagledala. U jedan kontejner netko je čak bacio uređaj za faksiranje.

Bernard je bio profesor, nekog prirodoslovnog smjera, i radio je po cijelome svijetu te čak bio u Dubaiju prije negoli je itko čuo za njega. U skladu sa strukom, na ručak je dolazio u odijelu i kravati, ali je svejedno čitao *Daily Express*. Mary iz Ruskin Courta, koja je sjedila za susjednim stolom, privukla mu je pozornost i upitala ga koliko je četrdeset tri kilograma kod nas doma.

Bernard je kimnuo i doviknuo Elizabeth: — Sedam cijela tri *stonea* i kusur.

Takav vam je Bernard.

Elizabeth mu je zahvalila i rekla da to zvuči točno, a Bernard se vratio križaljci. Poslije sam pogledala kako se preračunavaju centimetri u inče, bar sam utoliko bila u pravu.

Elizabeth se vratila svojem pitanju. Koliko bi još poživjela djevojka izbodena kuhinjskim nožem? Procijenila sam da bi bez prve pomoći vjerojatno umrla unutar tri četvrt sata.

— Bravo, Joyce — rekla je pa prešla na iduće pitanje. Što ako je djevojci pružena prva pomoć? Ne liječnička, nego od nekoga tko bi samo previo ranu. Možda od nekoga tko je služio u vojsci. Tako nešto.

U svoje vrijeme nagledala sam se ubodnih rana. Nisam bila zadužena za uganuća. Odgovorila sam da u tom slučaju uopće ne bi umrla. I ne bi. Ne bi joj bilo zabavno, ali bilo bi je lako pokrpati.

Elizabeth je kimala i odvrtila da je upravo to ona rekla Ibrahimu, premda Ibrahima tada još nisam poznavala. Kao što rekoh, bilo je to prije nekoliko mjeseci.

Elizabeth se to nije činilo vjerojatnim i smatrala je da je djevojku ubio dečko. Znam da se to često događa. Stalno čitamo o tome.

Mislim da bi mi prije doseljenja taj razgovor bio neobičan, ali jednom kad upoznaš ovdašnje ljude, takvi razgovori postanu uobičajeni. Prošloga tjedna upoznala sam čovjeka koji je izmislio sladoled s metvicom i komadićima čokolade, ili bar tako tvrdi. Zapravo ne znam kako bih to provjerila.

Bilo mi je drago što sam malo pomogla Elizabeth pa sam se odvažila zamoliti uslugu. Pitala sam postoji li mogućnost da vidim sliku trupla. Samo iz profesionalne radoznalosti.

Elizabeth se ozarila kao ljudi koje zamoliš da ti pokažu slike svoje unučadi na dodjeli diploma. Izvadila je iz fascikla fotokopiju A4 formata pa je položila preokrenutu pred mene i rekla neka je zadržim jer svatko ima svoj primjerak.

Zahvalila sam joj, a ona je odgovorila da nema na čemu i upitala bi li mi mogla postaviti još jedno pitanje.

— Naravno — rekla sam.

Tada je upitala: — Jeste li ikada slobodni četvrtkom?

I, vjerovali ili ne, tada sam prvi put čula za četvrtke.

2.

Redarstvenica Donna de Freitas voljela bi nositi pištolj. Voljela bi naganjati serijske ubojice po napuštenim skladištima, mrko ispunjavajući svoju dužnost usprkos svježoj prostrijelnoj rani u ramenu. Možda bi zavoljela viski i uplela se u ljubavnu vezu s partnerom.

Ali sada, s dvadeset šest godina, sjedeći za ručkom u 11:45 s četiri umirovljenika koja je tek upoznala, Donna shvaća da će se za to tek trebati izboriti. Usto, mora priznati da je protekli sat bio prilično zabavan.

Donna je mnogo puta održala predavanje »Praktični savjeti za sigurnost u domu«. Danas ima uobičajenu staračku publiku s deka-ma na koljenima, besplatnim keksima i nekoliko spavalica u zadnjem redu. Svaki put dijeli iste savjete. Apsolutno je neophodno ugraditi brave na prozore, provjeravati legitimacije i ne davati osobne podatke nepoznatim pozivateljima. Ako ništa drugo, ona služi tome da umiri ljude u ovome zastrašujućem svijetu. Donna to shvaća, a i sretna je što je to spašava iz policijske postaje i papirologije pa se sama javlja na tu dužnost. Donna je navikla na manje uspavane policijske postaje negoli je to ova u Fairhavenu.

No danas se našla u Umirovljeničkom naselju Coopers Chase. Djelovalo je posve bezazleno. Bujno, mirno, uspavano, a za vrijeme vožnje ugledala je zgodnu pivnicu u kojoj će ručati na povratku kući. Stoga će morati pričekati na stezanje serijskih ubojica u kravatu na gliserima.

— Sigurnost — započela je Donna, zapravo razmišljajući o tome bi li se trebala tetovirati. Možda dupin u dnu leđa? Ili bi to bio preveliki klišej? I bi li boljelo? Vjerojatno bi, ali ona je ipak policajka, zar ne? — Što podrazumijevamo kada kažemo »sigurnost«? Ta riječ sigurno ima različita značenja za različite...

U prvome redu naglo se podigne jedna ruka. To se obično nije događalo, ali neka. Besprijeckorno odjevena osamdesetogodišnjakinja željela je nešto reći.

— Mila, mislim da se svi nadamo kako ovo neće biti predavanje o bravama na prozorima. — Žena se ogleda oko sebe na što ostali zamrmore u znak podrške.

Idući se oglasio gospodin ograđen hodalicom u drugome redu: — I bez govora o legitimacijama, molim, svi znamo za legitimacije. Jeste li stvarno iz plinare ili ste provalnik? To smo shvatili, časna riječ.

Brana se podigla.

— Ne dolaze više iz plinare nego iz gradskog komunalnog — reče muškarac u finom odijelu s prslukom.

Čovjek do njega, u kratkim hlačama, japankama i majici sa znakom West Ham Uniteda, iskoristi prigodu da ustane i upre prstom u nešto određeno: — I na tome zahvali Thatcherici, Ibrahime. Nekoć smo mi bili vlasnici plinare.

— Joj, daj, sjedni, Rone — rekla je elegantno odjevena žena. Zatim je pogledala Donnu i dodala polagano odmahujući glavom: — Oprostite Ronu. — Komentari su počeli dolijetati odasvud.

— I koji kriminalac ne bi mogao krivotvoriti legitimaciju?

— Ja imam mrežu. Meni možeš pokazati iskaznicu iz knjižnice i ja bih te pustio unutra.

— Više niti ne očitavaju brojila. Sve je na internetu.

— U digitalnom sustavu, draga.

— Ja bih srdačno dočekala provalnika. Bilo bi lijepo imati gosta.

Nastalo je vrlo kratko zatišje. Začula se atonalna simfonija zvižduka jer su neki pojačavali slušne aparate, a drugi ih gasili. Žena u prvome redu opet preuzme kormilo.

— Dakle... ja sam Elizabeth, inače... bez brava na prozorima, molim vas, bez legitimacija, i ne trebate nam napominjati kako ne smijemo telefonom davati crncima svoje PIN-ove. Ako je još dopušteno reći »crnci«.

Donna De Freitas se sabrala, ali shvatila je da više ne razmišlja o ručku u pivnici ni tetovaži — nego o tečaju obuzdavanja uličnih nemira u dobrim, starim vremena u južnome Londonu.

— Dakle, o čemu da govorim? — upita Donna. — Moram odraditi najmanje četrdeset pet minuta, inače mi se ovo ne broji u radno vrijeme.

— Institucionalni seksizam u policijskim redovima? — predloži Elizabeth.

— Ja bih da govorimo o nezakonitom ubojstvu Marka Duggana, koji je odobrila država i...

— Sjedni, Rone!

I tako se to nastavilo, ugodno i srdačno, dok nije istekao sat, kada su Donni toplo zahvalili, pokazali joj slike unučadi i pozvali da ostane na ručku.

I tako sada nabada salatu u, kako piše u jelovniku, »suvremenom, profinjenom restoranu«. Petnaest do dvanaest njoj je malo prerano za ručak, ali bilo bi nepristojno odbiti poziv. Primjećuje da njezino četvero domaćina nije samo naručilo ručak s predjelom i desertom, nego otvorilo i bocu crnoga vina.

— Predavanje je stvarno bilo krasno, Donna — kaže Elizabeth. — Beskrajno smo uživali. — Elizabeth Donni izgleda kao učiteljica koja te straši cijele godine, ali ti onda zaključí peticu i zaplače na rastanku. Možda zbog blejzera od tvida.

— Bilo je čarobno, Donna — kaže Ron. — Smijem li vas zvati »Donna«, srce?

— Možete me zvati Donna, ali možda da me ne zovete »srce«.

— Imate posve pravo, draga — složi se Ron. — Primljeno na znanje. A ona priča o Ukrajincu s kaznom za parkiranje i motornom pilom? Trebali biste postati profesionalna govornica na domjencima, na tome se može fino zaraditi. Poznajem jednoga čovjeka, ako želite broj.

Salata je izvrsna, misli si Donna, a ne misli to često.

— Ja mislim da bih bio sjajan krijumčar heroína. — Rekao je to Ibrahim, koji je prije spomenuo gradsko komunalno poduzeće. — To je obična logistika, zar ne? A ima i vaganja, u čemu bih uživao, jer je precizno. I svi imaju brojače novca. I puni komfor u kući. Jeste li ikada uhitili krijumčara heroinom, redarstvenice De Freitas?

— Nisam — prizna Donna. — Ali namjeravam.

— Ali u pravu sam kada kažem da imaju brojače novca, ne?

— Imaju, da — potvrdi Donna.

— Divno — kaže Ibrahim i iskapi čašu vina.

— Brzo gubimo zanimanje — dometne Elizabeth također slisativši čašu vina. — Bog nas sačuvao od prozorskih brava, gospođice redarstvenice.

— Sada se kaže samo »redarstvenica« — reče Donna.

— Shvaćam — reče Elizabeth. — A što ako svejedno odlučim govoriti »gospođice redarstvenice«? Hoćete li dobiti nalog za moje uhićenje?

— Ne, ali past ćete mi malo u očima — odvratila Donna. — Jer je to mala gesta, a pokazuje poštovanje prema meni.

— Prokletstvo! Šah-mat. Dobro — kaže Elizabeth i prestane pućiti usne.

— Hvala vam — kaže Donna.

— Pogodite koliko mi je godina — izazove je Ibrahim.

Donna oklijeva. Ibrahim ima fino odijelo i sjajnu kožu. Divno miriše. Rupčić mu je vješto svijen u džepu na prsima. Kosa mu se prorijedila, ali još je ima. Nema trbuha ni podbratka. A ispod svega toga? Hmmm. Donna pogleda Ibrahimove ruke. Ruke su izdajice.

— Osamdeset? — nagađa.

Vidi da su se Ibrahimu ovjesila jedra. — Da, točno, ali izgledam mlađe. Izgledam kao da su mi sedamdeset četiri. Svi se u tome slažu. Tajna je u pilatesu.

— A koja je vaša priča, Joyce? — pita Donna četvrtu članicu društva, sitnu, sijedu ženu u bluzi boje lavande i bordo vesti. Sjedi vrlo zadovoljno i sve upija. Usta su joj zatvorena, ali oči su blistave. Kao nijema ptica koja vječno traži nešto svjetlucavo na suncu.

— Moja? — kaže Joyce. — Nema tu priče. Bila sam bolničarka pa majka pa opet bolničarka. Nema se tu što reći, bojim se.

Elizabeth kratko otpuhne. — Ne dajte da vas Joyce zavara, redarstvenice De Freitas. Ona je od onih ljudi koji rješavaju stvari.

— Samo sam organizirana — kaže Joyce. — To je izašlo iz mode. Ako kažem da idem na zumbu, idem na zumbu. Takva sam. Moja kći je zanimljiva u našoj obitelji. Upravlja investicijskim fondovima, ako znate što je to.

— Ne znam točno — prizna Donna.

— Ne — složi se Joyce.

— Zumba je prije pilatesa — kaže Ibrahim. — Ne želim na jedno i drugo. To nije dobro za velike skupine mišića.

Donnu je nešto kopkalo za cijeloga ručka. — Dakle, ako ne zamjerate što pitam, znam da svi živite u Cooper Chaseu, ali kako ste vas četvero postali prijatelji?

— Prijatelji? — Elizabeth kao da se razdragala. — O, nismo ti mi prijatelji, draga.

Ron se hihoće. — Kriste, srce, ne, nismo mi prijatelji. Još vina, Liz?

Elizabeth kimne, a Ron joj dotoči. Načeli su drugu bocu. A tek je 12:15.

Ibrahim se složi. — Mislim da »prijatelji« nije prava riječ. Ne bismo izabrali družiti se jedni s drugima, imamo različite interese. Meni se donekle sviđa Ron, ali zna biti težak.

Ron kimne. — I jesam težak.

— A Elizabeth se drži nadmeno.

Elizabeth kimne. — Bojim se da je tako. Oduvijek se na mene trebalo priviknuti. Još od škole.

— Meni se donekle sviđa i Joyce. Mislim da nam se Joyce svima sviđa — kaže Ibrahim.

Ron i Elizabeth opet potvrdno kimnu.

— Hvala, od srca — kaže Joyce loveći grašak po tanjuru. — Zar ne bi netko trebao izumiti plosnati grašak?

Donna se trudi raščistiti stvar.

— Dakle, ako niste prijatelji, što ste?

Donna vidi da je Joyce podigla glavu i odmahнула glavom gledajući ostale članove ove neobične bande. — Pa — odgovori Joyce. — Kao prvo, mi *jesmo* prijatelji, naravno, samo što ovoj ekipi treba dugo da to shvati. A drugo, ako to nije pisalo na vašoj pozivnici, redarstvenice De Freitas, onda je to moj propust. Mi smo Klub istražitelja ubojstava četvrtkom.

Elizabeth su se oči počele cakliti od crnoga vina, Ron si češe tetovažu West Hama na vratu, a Ibrahim lašti već ulašteno dugme na manšeti.

Restoran oko njih se puni i Donna nije prvi posjetitelj Coopers Chasea koji je pomislio kako to ne bi bilo najgore mjesto za život. Trenutačno bi ubila za čašu vina i slobodno poslijepodne.

— I plivam svaki dan — zaključi Ibrahim. — To zateže kožu.

Kakvo je ovo mjesto?

3.

Ako se ikada budete vozili cestom A21 iz Fairhavena prema srcu Kentish Wealda, nakon nekog vremena ćete se na oštrom zavoju ulijevo provesti pokraj stare telefonske govornice koja još radi. Nakon stotinjak metara vidjet ćete putokaz za Whitechurch, Abbots Hatch i Lents Hill, gdje skrenite desno. Prođite kroz Lents Hill, mimo Plavoga zmaja i malog, seoskog dućana ispred kojega je veliko jaje, pa ćete stići do kamenog mostića na rijeci Robertsmere. Službeno je Robertsmere rijeka, ali ne dajte se smesti i ne očekujte ništa velebno.

Skrenite na usku cestu desno odmah iza mosta. Pomislit ćete da ste pogriješili, ali ovaj je put kraći od onoga kojim vas vode turističke brošure, a i slikovitiji ako volite šarene živice. Naposljetku će se cesta proširiti i između visokih stabala počet ćete nazirati život na brežuljkastome krajoliku vama slijeva. Pred sobom ćete vidjeti malu, drvenu autobusnu postaju, koja je također u funkciji ako se računa jedan autobus u svakome smjeru dnevno. Netom prije postaje, slijeva ćete ugledati znak za Coopers Chase.

Coopers Chase se počeo graditi prije desetak godina kada je katolička crkva prodala zemljište. Prvi stanovnici, među njima i Ron, uselili su se tri godine poslije. Oglašavao se kao »Prvo luksuzno umirovljeničko naselje u Velikoj Britaniji« premda je, prema Ibrahimu koji je to provjerio, zapravo tek sedmo. Trenutačno ima tristotinjak stanovnika. Ne možete se doseliti dok ne navršite šezdeset petu, a u Waitroseovim dostavljačkim kombijima zveckaju boce vina i lijevovi na trajni recept kad god prijeđu preko rešetke za stoku.

Coopers Chaseom dominira stari samostan oko kojega se zrakasto šire tri suvremene stambene zgrade. Više od stotinu godina samostan je bio tiho zdanje ispunjeno suhim šuštanjem habita i spokojnom sigurnošću prinesenih i uslišanih molitvi. U mračnim hodnicima vidjeli biste kako tapkaju neke žene zadovoljne u svojem

spokoju, neke žene uplašene svijetom, neke koje se skrivaju, neke koje dokazuju nejasnu i davno zaboravljenu poentu i neke koje uživaju u služanju višem cilju. Vidjeli biste uske krevete u spavaonicama, duge, niske stolove za jelo, kapelicu tako mračnu i tihu da biste se mogli zakleti da čujete Boga kako diše. Ukratko, vidjeli biste Sestre Svete Crkve, vojsku koja nikada ne bi odustala, koja bi vas hranila i odijevala te vas uporno trebala i cijenila. Zauzvrat biste im samo trebali posvetiti cijeli život, a budući da su te stvari uvijek nekome potrebne, nije ponestajalo dobrovoljki. A onda biste se jednoga dana uspeli na nisko brdo i kroz tunel stabala stigli u Vrt vječnoga spokoja – željeznih vrata i niskih kamenih zidova preko kojih puca pogled na samostan i beskrajnu ljepotu Kentish High Wealda iza njega, a tijelo bi vam počivalo na još jednom uskom krevetu pod jednostavnim kamenom, uz razne sestre Marije i sestre Margarete iz prethodnih naraštaja. Ako ste ikada imali snove, oni bi tada mogli slobodno poigravati nad zelenim brdima, a ako ste imali tajni, one bi zauvijek ostale pohranjene unutar četiri samostanska zida.

Dobro, točnije tri zida, jer je zapadna strana samostana sada posve ostakljena za potrebe bazena koji koriste stanovnici naselja. Gleda na tratinu i parkiralište za posjetitelje, za koji se propusnice izdaju tako škrto da je Odbor za parkiranje najmoćnija kabala u Coopers Chaseu.

Pokraj bazena je manji bazen za terapiju za artritis, koji izgleda kao jacuzzi. Svatko kojega vlasnik Ian Ventham provede po naselju, vidjet će saunu. Ian svaki put odškrine vrata i kaže: »Čovječe, pa unutra je kao u sauni!« Takav vam je Ian.

Potom se dizalom popnite u prostorije za rekreaciju. Tamo su teretana i studio za vježbanje, gdje stanari sretno plešu zumbu uz sablasti onih uskih kreveta. Ondje je i Soba za slagalice, za mirnije aktivnosti i druženja. Tamo je i knjižnica i salon za veće i kontroverznije sastanke odbora ili za gledanje nogometa na velikom televizoru ravnoga zaslona. Potom se vratite u prizemlje, gdje su dugi, niski stolovi samostanske blagovaonice sada »suvremen, otmjen restoran«.

U samome srcu naselja, uz samostan, stoji izvorna kapelica. Zbog svijetlog, žučkastog interijera sa štukaturama izgleda gotovo mediteranski uz mrku, gotičku tminu samostana. Kapelica je netaknuta i neizmijenjena, što je bio jedan od malobrojnih uvjeta koje su tražili zastupnici Sestara Svete Crkve kada su prodali zemljište prije deset godina. Stanovnici rado dolaze u kapelicu. Ondje su duhovi, ondje habiti još šušte i šapat se upio u kamen. Ondje se osjećaš kao

dio nečega polaganijeg i nježnijeg. Ian Ventham traži rupu u ugovoru koja bi mu omogućila da kapelicu preuredi u još osam stanova.

Uz drugu stranu samostana stoji Vrbik – izvorni razlog za osnutak samostana. Vrbik je sada medicinski centar za stanare. Utemeljile su ga sestre 1841. kao besplatnu bolnicu u kojoj su se velikodušno skrbile o bolesnima i slomljenima koji nisu imali drugih mogućnosti. Potkraj prošloga stoljeća pretvoren je u Dom za stare i nemoćne dok ga u osamdesetima nije konačno zatvorilo tadašnje zakonodavstvo. Samostan je tada postao obična čekaonica, a kada je 2005. preminula posljednja časna sestra, Crkva je brže-bolje iskoristila priliku za zaradu i prodala zemljište.

Naselje se proteže na dvanaest jutara šume i prelijepih travnatih brežuljaka. Ima dva jezera, jedno je prirodno, a drugo je napravio Tony Curran, graditelj Iana Venthama, sa svojom ekipom. Izgleda da je umjetno jezerce draže brojnim patkama i guskama koje također nazivaju Coopers Chase domom. Navrh brda još pasu ovce, a na pašnjaku uz jezero je stado od dvadeset ljama. Ian Ventham kupio je dvije da bi izgledale vrcavo na reklamnim fotografijama, ali stvari su se otele kontroli, kako to već biva.

To je, ukratko, odgovor na pitanje *kakvo* je ovo mjesto.

4.

Joyce

Prije mnogo godina vodila sam dnevnik, ali sada, kada sam ga pogledala, zaključila sam da vam ne bi bio zanimljiv. Ukoliko vas ne zanima Haywards Heath u sedamdesetima, što pretpostavljam da nije slučaj. To nije uvreda ni za Haywards Heath ni za sedamdesete, jer sam u oboma tada uživala.

Ali prije nekoliko dana, nakon susreta s Elizabeth, otišla sam na svoj prvi sastanak Kluba istražitelja ubojstava i pomislila da bi možda bilo zanimljivo napisati nešto o tome. Tko je ono pisao dnevnik o Holmesu i Watsonu? Ljudi vole ubojstva, čak ako to i ne priznaju javno, pa ću pokušati.

Znala sam da Klub istražitelja ubojstava čine Elizabeth, Ibrahim Arif, koji stanuje u Wordsworthu s balkonom koji se proteže duž dvije strane stana, i Ron Ritchie. Da, *taj* Ron Ritchie. Dakle, sve je to bilo suludo uzbudljivo. Sada, kada ga malo bolje poznajem, sjaj je ponešto izbljedio, ali svejedno.

Penny Grey je također bila članica, ali sada je u Vrbiku, to je Dom za stare i nemoćne. Kad bolje razmislim, odmah sam se uklopila. Pretpostavljam da su me pozvali jer se oslobodilo mjesto pa sam ja bila nova Penny.

Imala sam tremu. Toga se sjećam. Ponijela sam bocu finog vina (8.99 funta, da steknete predodžbu), a kad sam ušla, njih troje već je sjedilo u Sobi za slagalice i nizalo fotografije po stolu.

Klub istražitelja ubojstava osnovala je Elizabeth s Penny. Penny je godinama bila istražiteljica u kentskoj policiji pa je donosila dosjee neriješenih slučajeva. Nije baš imala pravo uzimati te dosjee, ali tko

je to mogao doznati? U određenoj dobi dopušteno ti je manje-više što god ti padne na pamet. Nitko te ne kori, osim liječnika i tvoje djece.

Ne bih smjela odati čime se Elizabeth bavi, premda i ona sama o tome katkad govori. Recimo samo da joj ubojstva i istrage nisu strani.

Elizabeth i Penny proučile bi svaki dosje redak po redak, promotrile bi svaku fotografiju i pročitale svaku izjavu svjedoka tražeći nešto što je drugima promaklo. Nije im bila ugodna pomisao da krivci još veselo idu svojim poslom. Sjede u vrtu i rješavaju sudoku znajući da su ubili nekažnjeno.

A i mislim da su Penny i Elizabeth iskreno uživale. Nekoliko čaša vina i misterij. Vrlo društvena igra, a i gadljiva. Sjajna zabava.

Sastajali su se svakog četvrtka (tako su i došli do naziva). Odlučili su se za četvrtak jer je tada u Sobi za slagalice bio slobodan termin od dva sata, između povijesti umjetnosti i tečaja francuskog. Upisivali su se, i još se upisuju, pod nazivom »Japanska opera – rasprava«, što im je osiguravalo trajni mir.

Obje su imale mnogo dužnika od kojih su mogle tražiti usluge, iz raznih razloga, pa su tijekom godina svakojaki ljudi pozivani na prijateljske razgovore. Forenzičari, računovođe i suci, arboristi, uzgajivači konja, puhači stakla – svi su oni bili u Sobi za slagalice. Svi za koje su Elizabeth i Penny smatrale da bi mogli pomoći u nekom aspektu istrage.

Ibrahim im se ubrzo priključio. Nekoć je igrao bridž s Penny i nekoliko im puta pomogao s nekim sitnicama. On je psihijatar. Odnosno, bio je psihijatar. Ili je još uvijek, nisam posve sigurna. To se ne vidi kad ga tek upoznaš, ali nakon nekog vremena to postane posve očito. Ja nikada ne bih išla na terapiju, jer tko bi želio rasplesti to silno pletivo? Ne vrijedi riskirati, hvala lijepa. Moja kći Joanna ide na terapiju, ali da vidite koliku samo kuću ima, morali biste se zapitati što će joj terapeut. Kako bilo, Ibrahim više ne igra bridž, što mislim da je prava šteta.

Ron se sam pozvao, što vas neće začuditi. Ni na trenutak nije povjerovao u priču o japanskoj operi pa je jednog četvrtka ušetao u Sobu za slagalice da dozna što se kuha. Elizabeth cijeni sumnjičavost iznad svega pa je pozvala Rona da prelista dosje o vodiču izviđača koji je pronađen izgoren 1982. u šumi uz cestu A27. Ubrzo je uočila Ronov glavni talent, a to je da nikada nikome ne vjeruje ni riječ.

Elizabeth sada tvrdi kako je neobično korisno čitati policijske spise s uvjerenjem da ti policija laže.

Inače, ta se prostorija naziva Sobom za slagalice jer su se ondje slagale najveće slagalice, na nakošenom stolu u sredini. Kada sam prvi put ušla onamo, na stolu je bila slika luke u Whitstableu od dvije tisuće komada, kojoj je nedostajao još komad neba. Jednom sam bila u Whitstableu, samo na jedan dan, ali nisam shvatila čemu tolika pompa. Jednom kad obaviš kamenice, nema nikakvog pravog šopinga.

Uglavnom, Ibrahim je slagalicu prekrio pleksiglasom i na njega su on, Elizabeth i Ron slagali fotografije s obdukcije te sirote djevojke. One za koju je Elizabeth smatrala da ju je ubio dečko. Taj dečko je bio ogorčen jer je proglašen nesposobnim za služenje u vojsci, ali svatko ima neki razlog, zar ne? Svi imamo neke traume, ali zato ne ubijamo ljude.

Elizabeth mi je rekla neka zatvorim za sobom vrata i pridem pogledati fotografije.

Ibrahim se predstavio, rukovao se sa mnom i rekao mi da imaju kekse. Objasnio mi je da su u dva sloja, ali da se trude pojesti cijeli gornji sloj prije negoli će načeti donji. Odgovorila sam mu da propovijeda obraćenici.

Ron je uzeo vino koje sam donijela i odložio ga uz kekse. Kimnuo je gledajući etiketu i primijetio da je bijelo. Potom me poljubio u obraz, što me navelo da se zamislim.

Znam da poljubac u obraz možda smatrate normalnim, ali nije baš normalan od muškarca u sedamdesetima. Jedini muškarci koji te ljube u obraz su zetovi i njima slični. Stoga sam Rona odmah ocijenila kao zavodnika.

Doznala sam da je slavni vođa sindikata Ron Ritchie živio u selu kad su on i Pennyn muž John odnjegovali ranjenu lisicu i nazvali je Scargill. Priča je izašla u seoskom glasniku kad sam se doselila. S obzirom na to da je John bio veterinar, a Ron je bio, dakle, Ron, nagađala sam da je John zapravo njegovao lisicu, a Ron je samo krstio.

Glasnik se inače zove *Hajka na vijesti*, što je trebalo biti duhovito jer *chase* znači *hajka*.

Svi smo se natiskali oko fotografija s obdukcije. Sirota djevojka i ta rana koja je nije trebala ubiti, čak ni u ono doba. Dečko je zbrisao iz Pennynog policijskog vozila dok su ga vodili na saslušanje i

otada nije viđen. To je Penny dodatno motiviralo. Što nije čudo. Ako naudiš jednoj ženi, naudio si svima.

Čak i da nije pobjegao, vjerojatno bi se izvukao. Znam da još često čitamo o takvim slučajevima, ali u ono doba je bilo gore.

Cilj Kluba istražitelja ubojstava nije bio da ga čudesno privedu pravdi, mislim da su toga svi bili svjesni. Penny i Elizabeth rješavale su svakojake slučajeve iz osobnog zadovoljstva, ali dalje nije išlo.

Dakle, moglo bi se reći da se Penny i Elizabeth nije ispunila želja. Sve ubojice ostali su nekažnjeni, svi su još bili na slobodi i negdje slušali pomorsku prognozu. Izvukli su se, što se katkad dogodi, bojim se. Što si stariji, to se više miriš s time.

No, sad sam zabrazdila u filozofiranje, što nikamo ne vodi.

Prošlog četvrtka prvi put smo se našli u četvero. Elizabeth, Ibrahim, Ron i ja. I, kao što rekoh, sve je djelovalo posve prirodno. Kao da sam upotpunila njihovu slagalicu.

Ostavit ću se za sada dnevnika. Sutra je u selu veliki sastanak. Pomažem postaviti stolice za takva okupljanja. Javljam se dobrovoljno jer (a) tako djelujem susretljivo i (b) prva mogu do jela i pića.

Na sastanku će se govoriti o novom građevinskom projektu u Coopers Chaseu. Ian Ventham, veliki gazda, objasniti će nam o čemu je riječ. Nastojim biti iskrena kad god je to moguće pa se nadam da mi neće zamjeriti ako kažem da mi se on ne sviđa. On je utjelovljenje svega što može poći po zlu s muškarcem ako ga prepustiš samome sebi.

Nastala je velika halabuka oko tog građevinskog projekta jer su posjekli stabla i razrovali groblje, a proširio se glas o vjetroturbinama. Ron se veseli zato što će dići frku, a ja se veselim zato što ću tome svjedočiti.

Obećavam da ću od danas svaki dan nešto napisati. Držim fige da se nešto dogodi.